

KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Katedra/Ústav: Ústav dějin křesťanského umění

Posudek oponenta/oponentky bakalářské práce

jméno oponenta/tky prof. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D.

Autor/autorka práce: Magdalena Holubová

Studijní program/obor: Obecná teorie a dějiny umění a kultury, Dějiny kře

Název práce: Zobrazování sv. Františka z Assisi na přelomu 15. a 16. století
ve srovnání Itálie a Podunají s přihlédnutím k vývoji krajinomalby

Vedoucí práce: PhDr. Magdaléna Nespěšná-Hamsíková, Ph.D.

Rozsah práce: 64 stran textu, 27 vyobrazení

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými přípomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☒	☐	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☒	☐	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☒	☐	☐	☐
Zpracování příloh	☒	☐	☐	☐

Celková typografická úprava	☐	☒	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☐	☒	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☒	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☒	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☐	☒	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☐	☒	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☒	☐	☐

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Bakalářská práce si vzala za cíl podrobit zkoumání ikonografii sv. Františka v období přelomu 15. a 16. století a srovnat zobrazovací módy světce na vybraných dílech z italského prostředí a střední Evropy s ohledem na způsob zapojení světce do krajiny. Výběr malířských děl určených ke komparaci není autorkou argumentovaný (autorský výběr?), jde o díla vzniklá v rozmezí 13.-16. století.

Práce má, kromě úvodu a komentování vybrané literatury, tři části. První je přehledem života a zázraků sv. Františka z Assisi, včetně komentáře k textům s ním spojovaným. Tato kapitola si kládla za cíl vymezit literární základ pro typologii zobrazení světce. Představení konkrétních zobrazovacích módů ve sledovaném období a prostředích je vlastním tělem práce. V obecné rovině autorka rozděluje náměty na ty, které jsou součástí legendických cyklů o sv. Františkovi (bohužel bez otázky rozdílnosti funkcí těchto zobrazení) a na samostatné výjevy, zejména na Stigmatizaci sv. Františka. Do námětové škály je připojeno i zobrazení světce v rámci Sacra Conversatione. Autorka pracuje zejména s ikonografickými tématy světce umístěného v krajině, což je jakýmsi spojníkem vybraných maleb konkrétních autorů. Z italského prostředí vybírá dílo Giotta v komparaci s Domenicem Ghirlandaielem, Giovanniho Belliniho a Tiziana. Z prostředí Podunajské školy grafický list Albrechta Dürera, rukopis Životy svatých otců, kteří obývali na poušti a malbu Albrechta Altdorfera.

Podkapitoly věnované konkrétním autorům a jejich vybraným dílům uvádí vždy stručný medailon umělce, v italském prostředí - bez vazby na další text - připojuje autorka i způsoby organizace malířského řemesla ve sledované době. Dále podává okolnosti vzniku děl a jejich popis. Jednotlivé podkapitoly obsahují podrobné charakteristiky přírodních rámců obrazů, odlišnost zasazení figur do krajiny. Nejdůkladněji je rozpracován obraz G. Belliniho - Svatý František v extázi, kde je reflektována rozdílnost dosavadních názorů na detailní určení ikonografie, včetně odlišných interpretací. Potěšující je zapojení autorčina vlastního hodnocení obrazu, včetně přesnějšího konstatování míry progresivity pojetí figury a jejího zapojení do krajiny.

Kapitola s příklady z tzv. Podunajské školy uvádí charakteristika tohoto fenoménu, včetně pokusu o konstatování odlišností vůči přístupu italských malířů. Je škoda, že zde autorka vychází zejména z práce Alfreda Stangeho a prezentuje názory dnes již hodně korigované mladší literaturou (s. 45). Šťastné zapojení dřevořezu Albrechta Dürera je jistě odůvodněné námětem, ale autorka musela narazit na jeho funkci či funkce (nejprve hovoří o votivní fci - proč? (s. 47), následně o možnosti funkce devoční – k řešení ovšem nedochází). Zapojení titulního listu se Stigmatizací sv. Františka z rukopisu Vitae Patrum Ladislava ze Šternberka chybí detailnější hodnocení námětu v kontextu zobrazovací tradice světce, včetně krajinných prvků. Obraz stejného námětu (starší než předchozí Vitae Patrum) se Stigmatizací světce od Albrechta Altdorfera je pak jen stručně popsán a hodnocen pohledem vlivu či inspirace Albrechta Dürera. Škoda, že zde nezaznívá analýza a hodnocení Altdorferových krajin, atmosférických momentů naprosto zásadních pro sledovaných fenomén. Altdorferem měla tato kapitola začínat, nikoliv končit.

Závěr práce je spíše skromný, přesto v něm najdeme stručnou odpověď na položenou badatelskou otázku, zda zobrazení sv. Františka v krajině přispělo aktivně k formování a vývoji krajinomalby kolem roku 1500 v Záalpi. Autorčina odpověď je záporná, poměr krajiny a zobrazení sv. Františka se na zde komparovaných příkladech jeví jako neformativní pro vývoj krajinomalby jako samostatného oboru a spíše odpovídá jednotlivým autorským stylům. To lze považovat za závěr legitimní, odpovídající kontextu práce.

Další část závěru snad unikla redakci, věty postrádají smysl v kontextu shora zmíněného, citují: Vzájemná inspirace autorů... je nejen zřejmá, ale i velice zajímavá kvůli limitujícím podmínkám doby. Přes stále ještě přetrvávající rigiditu kanonické zobrazování světců způsobená vlivem gotiky. Umělci vykazují ojedinělý přístup a každý přináší do svého pojetí unikátní prvky (s.52).

V jinak zajímavé, spíše kulturně historicky laděné práci se objevují určitá zjednodušující tvrzení, která jsou způsobena omezeným výběrem literatury, nižší mírou porozumění či zjednodušením složité problematiky. Myšlenkovou mapu práce určila pro část italského materiálu práce Petera Burkeho, pro část o Podunajské škole nebyl výběr tak šťastný – Alfred Stange, pro hagiografické ukotvení práce Zdeňka Neubauer a dalších. Metodický fokus, blízký postmoderním teoretickým přístupům z oblasti vizuálních studií, aplikoval tzv. „nahodilou“ komparaci námětově blízkých artefaktů, zde byl použit víceméně promyšleně, s limity u této metody obvyklými.

Bakalářská práce M. Holubové je zajímavým příspěvkem k typologii zobrazení sv. Františka na přelomu 15. a 16. století. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „velmi dobře“

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

Otázky k obhajobě – Mění se tedy v kontextu zobrazovací tradice 15. a 16. století pohled na sv. Františka z Assisi, nebo je pojetí světce stále stejné?

Jak lze vysvětlit či odůvodnit konkrétní výběr komparovaných děl?

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji
------------------------------------	-------------------

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 10.6.2024

Podpis: